

Декан Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, на основу члана 53. и 73. Статута Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, и члана 12. став 3. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, Универзитета у Крагујевцу, донео је 23.10.2025. године

Р Е Ш Е Њ Е

Ставља се на увид јавности Извештај о оцени научне заснованости теме и испуњености услова кандидата и предложеног ментора за израду докторске дисертације (образац 3) кандидата Јелене Милинковић, студента докторских академских студија, под насловом:

„Улога медија у остваривању политичких права и слобода грађана”

објављивањем на интернет страници Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, у трајању од 15 дана.

О б р а з л о ж е њ е

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације „Улога медија у остваривању политичких права и слобода грађана“ и испуњености услова кандидата Јелене Милинковић и предложеног ментора, за израду докторске дисертације образована Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, Број: IV-02-379/18 од 18.06.2025. године, доставила је Факултету Извештај, дана 15.10.2025. године.

Сагласно члану 12. став 3. Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, по добијеном позитивном мишљењу надлежних органа Универзитета у Крагујевцу, Факултет ставља на увид јавности достављени Извештај.

Имајући у виду наведено, донео сам решење како гласи у диспозитиву.

Решење доставити:

- Сајт Факултета,
- Архива.

ДЕКАН

Проф. др Бојан Урдаревић

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ			
ПРИЈЕМАНО: 15.10.2025			
Орг. јед.	Број	Датум	Својство
08	2229		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

и

**ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

На седници Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу одржаној [изаберите датум] (број одлуке: [број]) одређени смо за чланове Комисије за писање Извештаја о оцени научне заснованости теме докторске дисертације под насловом: „Улога медија у остваривању политичких права и слобода грађана”, и испуњености услова кандидата **Јелене Милинковић**, Саветник за опште послове у Народној банци Србије и предложеног ментора **Јелене Вучковић**, редовни професор за израду докторске дисертације.

На основу података којима располажемо достављамо следећи:

ИЗВЕШТАЈ

**О ОЦЕНИ НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ И ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА
КАНДИДАТА И ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ**

1. Подаци о теми докторске дисертације
1.1. Наслов докторске дисертације:
Улога медија у остваривању политичких права и слобода грађана
1.2. Научна област докторске дисертације:
Научна област – правне науке, ужа научна област - уставноправна
1.3. Образложење теме докторске дисертације (до 15000 карактера):
1.3.1. Дефинисање и опис предмета истраживања Предмет рада у оквиру предложене теме докторске дисертације јесте анализа и испитивање улоге и утицаја медија на могућност остваривања политичких права и слобода грађана, како у свету, тако и у Републици Србији. Политичка права се односе на способност појединца да учествује у грађанском и политичком животу друштва и државе без страха од дискриминације или репресије. Ова права укључују не само право гласа на изборима, већ и право придруживања политичкој странци, затим кандидовање за политичку функцију, као и слободно учествовање на политичким скуповима, догађајима или протестима. Поред бирачког права, права на слободу изражавања мишљења, права на удруживање и окупљање, веома важно право без ког је незамислива савремена демократија и модеран политички поредак, јесте право на слободу медија.

У западним демократијама постигнут је напредак у домаћим борбама између, с једне стране, појединаца и група одлучних да добију законско признање и ефективну заштиту својих права, а са друге стране, непријатељске државе и других група које се опиру таквим захтевима. То је био случај грађанских и политичких права која имају своје корене у либерализму осамнаестог века, као и економских и социјалних права дефинисаних у деветнаестом и двадесетом веку од стране разних интелектуалних струја, посебно социјалистичких и хришћанских. Међутим, заштита људских права постала је и питање међународних односа тек након Другог светског рата, када су израђени различити кодекси и успостављене компоненте међународног режима, као и разних регионалних режима који штите ова права.

Када је реч о политичким кампањама, може се рећи, да оне данас нису исте као пре неколико деценија. Када се говори о 1900 – тим годинама једина врста медија која је имала политички утицај биле су новине. Средином 1900 - тих политички утицај проширио се и на радио. Касније, путем телевизије, почео је да се врши највећи политички утицај у друштву. Данас друштвене мреже играју велику улогу у утицају, не само на политичке кампање и изборе, већ и на општи политички начин размишљања друштва. Појединци у друштву данас имају слободу избора између понуђених политичких опција чији програм сматрају најбољим како за своју, тако и за будућност своје породице.

Управо са развојем медија људи су изложени веровањима, вредностима и мишљењима људи који су другачији од њих. Медији су ту да наводе људе да развију своја политичка уверења и идеје и они могу да изаберу да се прилагоде њиховој различитости или могу изабрати да њихова уверења остану непромењена.

Политичка одлука је она која има везе са политиком или структуром власти. Медији су ту да помогну људима да виде ствари које су другачије од оних којима би иначе били изложени. Због експонираности медији утичу на политичке ставове и одлуке. Ово значи да медији играју велику улогу у политичким кампањама и изборима. Моћ коју медији имају да утичу на изборе долази из моћи коју им дају појединци. Током избора људи често користе медије како би се едуковали о кандидатима и да би утврдили да ли се они слажу са оним за шта се тај кандидат залаже. Утицај политике на медије такође долази од тога што им се даје простор за политичке дебате које могу довести до тога да људи науче нове ствари или потврде сопствене идеје.

Може се рећи да је тек у релативно новије време људско друштво почело да препознаје важност аутономије сваког појединца, а самим тим и значај различитих политичких права. Међународна заједница сада признаје да су људи суштински битни и бори се са појмом једнакости од средине 20. века. Претходни век је видео готово светско признање да је ропство – идеја да једно људско биће може бити у власништву другог човека и да живи у ропству за њега – било варварско и увреда човечанства у целини. У другој половини 20. века, размишљања о колонијализму, апартхејду и холокаусту и другим геноцидима натерала су велики број нација да прихвати да сваки појединац, без обзира на старост, пол, расу, етничку припадност, град, националност, језик, класу, друштвено порекло или веру, сам по себи заслужује једнакост. Једном када постоји широко распрострањено признање једнакости и достојанства сваког човека, постоји признавање права свих појединаца да буду слободни да развијају себе и своју личност до свог пуног потенцијала. Управо ово признање права на лично испуњење и аутономију, права да budete оно што јесте, засновано на достојанству и једнакости, наглашава многе међународно договорене изјаве о основним људским правима и слободама.

Када се посматра последња деценија приметно је да медији широм света трпе велике притиске од стране владајућих структура, различитих корпорација и моћних појединаца. У неким од најутицајнијих демократија у свету популистички лидери су надгледали усаглашене покушаје да се угуши независност медијског сектора. Док су

претње глобалној слободи медија стварне и забрињавајуће саме по себи, њихов утицај на стање демократије је оно што их чини заиста опаснима. Искуство је, међутим, показало да се слобода штампе може опоравити чак и од дуготрајне репресије када јој се пружи прилика. Основна жеља за демократским слободама, укључујући приступ поштом новинарству заснованом на чињеницама, никада не може бити угушена. Слободан и независан медијски сектор који може информисати становништво и позивати лидере на одговорност је кључан за снажну и одрживу демократију као и слободни и поштени избори. Без тога грађани не могу доносити праве одлуке о томе како желе да се државом влада, а злоупотреба моћи, која је готово неизбежна у сваком друштву, не може се разоткрити нити исправити.

Улога медија никако није ограничена на улогу „посредника“. Медији су „способни“ за много више од тога. Они могу подржати уравнотежену политичку дебату, подстицајући саму демократију. У том циљу, на пример, кроз низ програма, Савет Европе промовише рад професионалног, независног и плуралистичког медијског сектора. Медији су у озбиљној позицији да утичу на изборе. Управо зато постоји велики број прописа који контролишу понашање медија у изборним периодима. Медији могу да унапреде и да униште политичке каријере. Због тога се показало да је посебно тешко да се дистрибуирају филмови Мајкла Мура који критикују Буша у САД. Медији могу утицати на ширу јавност и краткорочно и дугорочно. Да није тако, да ли са сигурношћу можемо тврдити да би гледатељка телевизије у Холандији изгласала Пима Фортујна за највећег Холанђанина свих времена? Пим Фортун је био лидер, описан као харизматичан, националистички оријентисане странке са добрим изгледима за снажно присуство у холандском парламенту. Непосредно пре парламентарних избора убијен је у атентату, а тај догађај медији су детаљно проpratили у свим другим земљама осим у Холандији.

У самој сржи политичких права и права на слободу изражавања је принцип да политичка дебата треба да буде слободна, чврста и неспутана. Ово је доследно потврђено судском праксом Европског суда за људска права и узастопним наградама Савета Европе током година. Његово трајно место на дневном реду медија потврђено је Декларацијом Комитета министара Савета Европе о слободи политичке дебате у медијима. Ова тема је одувек чинила фасцинантну компаративну анализу, захваљујући веома дивергентним приступима њеном регулисању, одражавајући различите и дубоко укоренење друштвене бриге и приоритете. Ово је још тачније у садашњој клими уставне и политичке реконфигурације у Европи, са усвајањем новог Устава Европске уније и историјским проширењем Уније. Штавише, технолошки напредак неизбежно подстиче нове правце истраживања што се тиче неких аспеката политичког изражавања у медијима, који су у одговарајућим моментима укључени у дискусију.

Слобода изражавања, која обухвата право на информисање, основно је право, које омогућава друга људских права и чува демократске вредности. Слобода медија је саставни део права на слободу изражавања. Омогућава јавности да тражи и прима информације и идеје, да доноси одлуке на основу доброг информисања у свим областима живота у политичкој, економској, друштвеној и културној сфери, да учествује у јавним пословима и да позитивно доприноси добробити друштва. Слободни, плуралистички и независни медији су суштински стуб демократије. Заштита слободе медија је изузетно неопходна за правилно функционисање демократских друштава и институција.

1.3.2. Полазне хипотезе

Општа хипотеза докторске дисертације

Масовни медији играју кључну улогу у савременом политичком процесу, јер чак и у елитним облицима демократије, држава захтева одређену посредовану комуникацију

са становништвом да би добила сагласност. Све мере које доносе владе држава и међународне институције у циљу побољшања глобалне медијске сцене, треба да воде ка „здравијим“ информацијама и да буду усредсређене на свеобухватне принципе транспарентности, одговорности и заштите политичких права и легитимних јавних интереса. Нови облици медија, посебно интернет, стварају више проблема у слободи медија и више него икада у историји утичу на политичка права и слободе грађана. Нерегулисани канали комуникације који не подлежу уредничким прегледима повећавају број лажних информација и искривљују јавно мњење.

Посебне хипотезе докторске дисертације

- *Хипотеза 1:* Медији су средство за јавну дискусију и за изношење мишљења и генерално испуњавају функције тражења истине и политичког образовања јавности, али неретко служе и као чувари власти.
- *Хипотеза 2:* Слобода медија неопходна је за демократска друштва, али она такође подразумева и одговорност, што значи да не треба да буде неограничена и ни на који начин не сме угрожавати политичка права и слободе грађана.
- *Хипотеза 3:* Подржавање локалних медија који се баве политичким питањима и темама релевантним за потребе заједнице на локалном нивоу, дају могућност широј јавности да изнесе перспективе о важним питањима и доприноси остваривању политичких права.
- *Хипотеза 4:* Појединци у суштини не могу сами да добију довољно информација за доношење најбољих одлука о политичким питањима, па се због тога ослањају на медије да им пруже неопходне информације.
- *Хипотеза 5:* Велики број нових, нерегулисаних медија за јавну дискусију демократизује и омогућава већи приступ јавности медијима и повећава учешће у јавној дебати, али су ови медији углавном међународног карактера и ван су контроле било ког политичког система.

1.3.3. План рада

Предложени рад састоји се од Увода, Закључка, пописа Литературе и десет одвојених делова где сваки део садржи одређене поднасловe. Рад се састоји и објашњен је кроз следеће делове:

У уводном делу формулише се предмет истраживања, одређују циљеви, постављају хипотезе и представљају хипотезе које ће се у току истраживања доказати или оповргнути.

У другом поглављу истражује се настанак и развој људских права, процес конституционализације, као и то како идеологизација људских права неретко може служити као средство манипулације.

У трећем поглављу истражују се досадашњи и потенцијални начини заштите људских права. Истиче се која су то основна начела људских права, затим колико је њихова интернационализација добар механизам заштите, као и на који начин законодавство сваке појединачне државе може заштити људска права.

У четвртм поглављу истражује се у којој мери се у свету, као и код нас, поштују људска права, да ли постоји законитост у поступању, да ли се поштују морални и етички кодекс,

као и да ли се поштује постулат непристрасности. Истражује се на који се све начин врше различити притисци и у којој мери постоји дискриминација.

У петом поглављу истражују се политичка права, њихов настанак, односно еволутивни процес. Овде се такође представља њихова подела и објашњава како и на који начин социјална структура друштва одређује идеолошке вредности.

У шестом поглављу истражује се појам и историјат слободе медија, као и начела која у вези са слободом медија треба да се поштују. Такође се објашњавају предности и недостаци слободе изражавања мишљења, односно ограничења слободе медија.

У седмом поглављу истражује се шта у суштини подразумева право на информисаност и колико је важно да сваки грађанин има приступ информацијама од јавног значаја. Овде се такође истиче колико су важни јавни медијски сервиси и колико је штетно ограничавање права на информисаност.

У осмом поглављу истражује се који све прописи уређују слободу медија. Овде се посебно објашњава Европска конвенција за заштиту људских права и слобода, као и различите резолуције, декларације и препоруке Савета Европе.

У деветом поглављу истражује се однос појединца у друштву и медија, као и то колико је савремени грађанин политички, односно медијски образован. У овом поглављу објашњава се и новинарски професионализам, нарочито за време изборне кампање.

У десетом поглављу истражује се могућност остваривања политичких права у ери глобализације, односно како на њих утичу савремене информационе технологије, интернет, друштвене мреже и вештачка интелигенција.

У закључном разматрању прави се сажет приказ извршеног истраживања по поглављима.

Литература садржи попис домаћих и страних књига и уџбеника, научних и стручних радова, монографија, као и изворе са Интернета.

1.3.4. Методе истраживања

Основни методи који ће бити коришћени у изради докторске дисертације су: историјски, правно-логички, догматско-нормативни, компаративни, социолошки, политиколошки, статистички, анализа и синтеза, као и индукција и дедукција.

Употребом историјског метода у раду ће бити извршена анализа историјског развоја медија, као и политичких права и слобода, како у Републици Србији, тако и компаративно.

Код предметног истраживања користиће се правно-логички и догматско-нормативни метод. Уз помоћ ових метода анализираће се политичко-правни системи и степен владавине права и слободе медија код различитих држава, као и код нас. Извршиће се нормативна анализа уставних решења по овим питањима, као и донети њиховог спровођења у пракси. Узеће се у обзир, не само опште карактеристике развоја медијског плурализма у свету, већ и каузалност односа медија и политичких права унутар различитих држава у региону и у свету. Упоредна анализа одређених правних аката, који детерминишу област уставног права, указаће на специфичности и различитости државних уређења.

Помоћу компаративног метода извршиће се поређење утицаја медија на могућност остваривања политичких права код нас у односу на свет, као и у односу на регион, посебно у односу на најближе суседе који су суверенитет стекли распадом бивше Југославије. Овај

метод је неопходан како би се увиделе сличности и разлике у функционисању различитих уставних система и упоредила искуства других у имплементацији владавине права и демократије, односно слободе медија и њиховог утицаја на људска, односно политичка права.

Уставни поредак сваке државе, па и Републике Србије, треба да омогући између осталог, поштовање и слободно остваривање политичких права, као и слободу изражавања мишљења, односно медијску слободу. Социолошким методом утврдиће се како медији делују на друштво и на грађане, као и све предности и недостатке медијске слободе и медијског плурализма који се рефлектују у пракси. Указаће се и на могућности нових законских решења која би било пожељно понудити у Републици Србији. Политиколошки метод је незаобилазан у анализи свих друштвених појава и односа, па тако и медија и људских права, јер је неспорна чињеница да се политика неретко поставља супериорно, чак и у односу на Устав и законе, а може се рећи и на укупан правни поредак једне земље.

1.3.5. Циљ истраживања

Циљ истраживања је да покаже значај медијског плурализма, укључујући доступност низа јавних, приватних и локалних медија који пружају разноврсност информација и гледишта, који је од суштинског значаја за демократски дискурс. Финансијске, правне и политичке препреке, као и структурни и други фактори могу створити претерану медијску концентрацију или „медијске пустиње“ и поткопати плурализам. Мањински локални медији су важни елементи медијског плурализма и обезбеђују да сви интереси, захтеви и потребе друштва буду видљиви и познати јавности. Такви медији су посебно важни за оне учеснике у друштву који су историјски маргинализовани, систематски у неповољном положају или искључени из јавне дебате.

Циљ истраживања је такође да покаже да независни и добро опремљени јавни сервиси, односно медији, који се финансирају и надзиру од стране јавности, имају посебну позицију у неговању плурализма и различитости и задовољавању права јавности да зна, посебно кроз одговарање на информативне потребе и интересе које комерцијални сектор не испуњава. Они могу у великој мери допринети промовисању грађанског идентитета, подстицању информисаног учешћа јавности и активног и одговорног грађанства, и неговању демократске културе која поштује политичка права. Да би медији помогли у остваривању политичких права, као веома важна, истиче се транспарентност власништва над медијима. Друштво има право да зна ко је власник медија и да утиче на приоритете, наративе и садржај. Транспарентност медијског власништва представља основу за плурализам и разноликост онога што медији могу да понуде.

Циљ истраживања је такође да докаже да манипулисање јавним мњењем путем дезинформација и говора мржње у медијима или путем медија нарушава политичка права, друштвену кохезију и демократско управљање и угрожава национални, регионални и глобални мир и безбедност. Медијским порукама за ширење говора мржње и пропаганде, посебно пропаганде рата, нема места у демократији. Слободни и независни медији могу играти важну улогу као контролори чињеница, борити се против дезинформација и пропаганде и помоћи да се поправи опадајуће поверење у демократске институције. Конкретне иницијативе за проверу чињеница унутар медија за накнадну проверу тврдњи од јавног интереса, могу играти кључну улогу у заштити политичких права, демократске дебате, решавања дискриминације и говора мржње.

1.3.6. Резултати који се очекују

Резултате рада представљају одговори на следећа питања:

1. Да ли медији могу да скрену пажњу на кршење људских права?
2. У којој мери медији користе кршење људских права у пропагандно – политичке сврхе?
3. Колико домаће и међународне организације могу да утичу на остваривање људских права и на слободу медија?
4. Да ли се наводно кршење слободе медија неретко користи као покриће за политичку манипулацију јавности?
5. До ког нивоа савремени медији могу да поштују морални и етички кодекс у извештавању?
6. Како медији утичу на позиционирање политичких субјеката?
7. Које су то информације које могу да пласирају комерцијални медији у односу на јавни сервис?
8. Како медијска сцена креира и утиче на идеолошке вредности у једном друштву?
9. Које су предности, а који недостаци медијског плурализма у ери глобализације?
10. Како медији утичу на могућност остваривање политичких права и слобода у Републици Србији и у свету?

1.3.7. Оквирни садржај докторске дисертације са предлогом литературе која ће се користити (до 10 најважнијих извора литературе)

1. УВОД

- 1.1. Предмет истраживања
- 1.2. Циљ истраживања
- 1.3. Хипотезе у истраживању
- 1.4. Методе истраживања

2. НАСТАНАК И РАЗВОЈ ЉУДСКИХ ПРАВА

- 1.1. Настанак првих природно-правних идеја
- 1.2. Процес конституционализације људских права
- 1.3. Идеологизација људских права као средство манипулације

3. ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА

- 3.1. Темелјна начела људских права
- 3.2. Интернационализација као механизам заштите људских права
- 3.3. Унутрашњи механизми заштите

4. ПОШТОВАЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА

- 4.1. Законитост у поступању
- 4.2. Морални и етички кодекс
- 4.3. Забрана тортуре, дискриминације и непристрасност

5. ПОЛИТИЧКА ПРАВА

- 5.1. Историјска еволуција политичких права
- 5.1. Класификација политичких права
- 5.1. Социјална структура друштва и политичко идеолошке вредности

6. СЛОБОДА МЕДИЈА

- 6.1. Историјат слободе медија
- 6.2. Појам и начела у вези са слободом медија
- 6.3. Слобода изражавања мишљења
- 6.4. Ограничење слободе медија

7. ПРАВО НА ИНФОРМИСАНОСТ

- 7.1. Историјски осврт и појам права на информисаност
- 7.2. Јавни медијски сервис
- 7.3. Приступ информацијама од јавног значаја
- 7.4. Ограничење права на информисаност

8. МЕДИЈИ У ОКВИРУ ЕВРОПСКЕ РЕГУЛАТИВЕ И СТАНДАРДА

- 8.1. Прописи који уређују слободу медија
- 8.2. Европска конвенција за заштиту људских права и слобода
- 8.3. Резолуције, декларације и препоруке Савета Европе

9. ПОЈЕДИНАЦ, ПОЛИТИКА И ДРУШТВО У ОДНОСУ НА МЕДИЈЕ

- 9.1. Положај појединца у односу на медије
- 9.2. Медијско и политичко образовање
- 9.3. Стандарди и новинарски професионализам
- 9.4. Изборна кампања

10. ПРЕДНОСТИ И НЕДОСТАЦИ МЕДИЈА У САВРЕМЕНОМ ДОБУ

- 10.1. Могућности остваривања политичких права у ери глобализације
- 10.2. Дигитализација, интернет и друштвене мреже
- 10.3. Дезинформације и спиновање

11. ЗАКЉУЧАК

12. ЛИТЕРАТУРА

1. Батавељић, Д. *Уставно право*, Крагујевац: Правни факултет у Крагујевцу – Центар за упоредно уставно право, 2013.
2. Вучковић, Ј. „Људска права и медији“, 2010, бр. 55, стр. 155-170, Зборник радова правног факултета у Нишу.
3. Вучковић, Ј. *Медијско право*, Ниш: Медвест, 2018.
4. Вучковић, Ј. *Медији и медијско право*, Крагујевац: Правни факултет у Крагујевцу, 2023.
5. Димитријевић, П., Вучковић, Ј. *Медијско право*, Ниш: Свен, 2016.
6. Димитријевић, В., Темелји модерне демократије – избор декларација и повела о људским правима. Београд: Нова књига, 2009.
7. Димитријевић, В., Поповић, Д. М., Папић, Т., Петровић, В. М. *Међународно право људских права*. Београд: Досије, 2006.
8. Јовичић, М. *Устав и уставност*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду, 2006.
9. Матијевић, В. *Слобода говора*, Београд: Лагуна, 2020.
10. Наранчић, М., *Владавина права као систем правно-моралних вредности – правно-теоријски аспект*. Ниш: Правни факултет Универзитета у Нишу, 2019.

1.4. Веза са досадашњим истраживањем у овој области уз обавезно навођење до 10 релевантних референци:

1. Милинковић, Ј. *Могућност остваривања политичких права и слобода у Републици Србији*, Гласник права, 1, (2024) стр. 79-98.
2. Милинковић, Ј. *Уставност од античког до савременог доба*, Универзитетска мисао – часопис за науку, културу и умјетност, Vol. 24, стр. 85-99, 2025.
3. Вучковић, Ј. *Медијско право*, Ниш: Медвест, 2018.
4. Вучковић, Ј. *Медији и медијско право*, Крагујевац: Правни факултет у Крагујевцу, 2023.

5. Димитријевић, П., Вучковић, Ј. *Медијско право*, Ниш: Свен, 2016.
6. Дузинас., К. *Људска права и империја*, Београд: Службени гласник, 2009.
7. Лукић, Р. *Систем филозофије права*. Београд: Савремена администрација, 1992.
8. Марковић, Р. *Уставно право и политичке институције*, Београд: Службени гласник, 1999.
9. Рапајић, М. „О правној држави и владавини права – нека размагња“, *Гласник права*, 2012, год. 3, бр. 3, стр. 1-27.
10. Рапајић, М., Уводне теме о извршној власти и управи, Крагујевац: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, 2021.

1.5. Оцена научне заснованости теме докторске дисертације:

Када се данас погледају права из области медија, може се рећи да су она много већа него раније. Ово је пре свега због убрзаног развоја информационе технологије и средстава јавног информисања. Захваљујући друштвеним мрежама које представљају непресушан извор информација 24 часа дневно, седам дана у недељи, развила се и масовна комуникација која омогућава већу транспарентност и плурализам, као и слободу да свако може јавно да изрази своје мишљење.

Државе модерног доба карактерише повећан значај улоге извршне и управне власти, што подразумева да власт проширује своја овлашћења, па се у неким случајевима догађа и да их прекорачује. Различитим злоупотребама одређених функција које су им поверене, појединци који припадају владајућој структури, могу да изазову повреду одређених права и слобода грађана. Политичка елита је та која представља темељ за формирање политичке културе. Под политичком културом се подразумева прихватање универзалних вредности, општа култура грађана, поштовање личности, као и гарантовање индивидуалних и колективних политичких права и слобода.

Када је реч о медијском простору, он треба да буде оличење политичке културе, а ово подразумева: толеранцију, компромис, као и конструктивну критику и контролу власти. Чињеница је ипак, да је медијска сцена препуна предрасуда и стереотипа, дискриминације по разним основама, говора мржње и некритичког и непрофесионалног ширења информација. У данашњим медијима велики простор заузима тзв. „жута“ штампа која је склона сензационалистичком информисању. Оно што је неопходно знати је где су границе слободе извештавања, односно докле медији могу да залазе у личну сферу појединца.

Демократско друштво налаже поштовање новинарске слободе и инсистира на томе да се чују различита мишљења и ставови. Оно што треба нагласити је чињеница да и ова слобода није неограничена, односно да се не могу зарад слободе медија кршити основна људска права и слободе у које убрајамо и политичка права. Чињеница је да и домаћи и међународни извори права предност дају неotuђивим, основним људским правима, на уштрб слободе медија. И поред тога што је законска и морална обавеза медија да поштују наведена права и да приликом свог извештавања наступају са дужном новинарском пажњом, у свету тзв. „жуте“ штампе, ситуација је врло често, сасвим другачија. Иако нису само „жуте“ новине те које не поштују кодекс новинарства, али су ипак оне те које предњаче, са акцентом на штампана издања новина и интернет портале.

Као јавни надзорници, медији имају кључну улогу у промовисању доброг управљања и у јачању демократије. Објашњавање начина на који демократске и јавне институције функционишу, помаже у изградњи поверења јавности у њих. Испитујући оне на власти и разоткривајући корупцију, кршење људских права, лоше управљање и друге прекршаје, медији помажу да се владе и други моћни актери у друштву позову на одговорност.

Производњом и пружањем поузданих информација и различитих перспектива, као и објашњења и анализа, медији могу омогућити јавну дебату и помоћи у изградњи информисаног и активног грађанства. Ово заузврат може олакшати слободне и поштене изборе и друге облике учешћа јавности у политичким процесима. Такође може допринети ангажовању заједнице у инклузивним процесима доношења одлука, као и јачању демократских институција.

2. Подаци о кандидату

2.1. Име и презиме кандидата:

Јелена Милинковић

2.2. Студијски програм докторских академских студија и година уписа:

Уставноправни смер докторских академских студија, 2022. година

2.3. Биографија кандидата (до 1500 карактера):

Јелена Милинковић рођена је 19. новембра 1979. године у Чајетини. Основну школу завршила је као одличан ученик у Основној школи „Алекса Дејовић“ у Сеојну, а Гимназију „Миодраг Миловановић Луне“ у Ужицу. Факултет за пословну економију завршила је на Универзитету „Мегатренд“ у Београду са просечном оценом 8,50, док је Мастер студије завршила на Државном универзитету у Новом Пазару, на Одсеку за економске науке, смер „Изградња капацитета за развој јавног сектора“, са просечном оценом 8,83. Докторске студије уписала је 2022. године на Правном факултету у Крагујевцу, смер уставноправни, положила је све испите у року, са просечном оценом 8,20. До сада је објавила два научна рада везана за тему коју истражује у докторској дисертацији, а за два стручна рада чека одобрење за објављивање. Запослена је у Народној банци Србије у Филијали у Ужицу, Одсек за опште послове и има звање Саветник за опште послове. Као члан учествује у раду неколико управних одбора и комисија у различитим пословним организацијама у Ужицу. Заменик је председника управног одбора у Бизнис Инкубатор центру који се бави подршком развоју и унапређењу пословања „start up“ компанија у Златиборском округу. Активан је учесник и такмичар у научним, хуманитарним и спортским активностима које организује Народна банка Србије, као и Град Ужице и поседује запажен број диплома и захвалница. Живи у Ужицу, удата је, мајка једног детета.

2.4. Преглед научноистраживачког рада кандидата (до 1500 карактера):

Кандидат у оквиру свог научноистраживачког рада анализира на које све начине медији утичу на остваривање људских права и слобода грађана, са највећим акцентом на политичка права. Кандидат кроз своје научне радове приказује сву комплексност и сложеност анализе људских права кроз медијску призму и обрнуто. Такође у свом раду разматра колики је утицај глобализације на медијску сцену и на политичка права, с обзиром да је све јача и бурнија реакција на њене ефекте. Кандидат у оквиру свог научноистраживачког рада покушава да нађе здраву равнотежу између онога што људска, односно политичка права треба да представљају и онога што се промовише под плаштом остваривања одређених политичких агенди.

2.5.Списак објављених научних радова кандидата из научне области из које се пријављује тема докторске дисертације (аутори, наслов рада, волумен, година објављивања, странице од-до, DOI број ¹ , категорија):
1. Јелена Милинковић, <i>Могућност остваривања политичких права и слобода у Републици Србији</i> , Гласник права, 1, (2024) стр. 79-98. DOI: 10.46793/GP.1501.79M (M52)
2. Јелена Милинковић, <i>Уставност од античког до савременог доба</i> , Универзитетска мисао – часопис за науку, културу и умјетност, Vol. 24, стр. 85-99, 2025. DOI:10.5937/univmis2524084M (M52)
2.6. Оцена испуњености услова кандидата у складу са студијским програмом, општим актом факултета и општим актом Универзитета (до 1000 карактера):
Кандидат испуњава све услове за пријаву теме докторске дисертације прописане Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Крагујевцу и Статутом Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, Правилником о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу и Правилником о докторским студијама Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, будући да је положио све испите и испунио све обавезе предвиђене студијским програмом докторских академских студија и да је објавио потребан број радова из научне области из које пријављује тему докторске дисертације.
3. Подаци о предложеном ментору
3.1. Име и презиме предложеног ментора:
Јелена Вучковић
3.2. Звање и датум избора:
Редовни професор, 01.04.2024. године
3.3. Научна област/ужа научна област за коју је изабран у звање:
Уставноправна
3.4. НИО у којој је запослен:
Правни факултет Универзитет у Крагујевцу
3.5. Списак референци којима се доказује испуњеност услова за ментора у складу са Стандардом 9 (аутори, наслов рада, волумен, година објављивања, странице од-до, DOI број, категорија):
• МОЈАШЕВИЋ, Aleksandar, VUČETIĆ, Dejan, VUČKOVIĆ, Jelena, STEFANOVIĆ, Stefan B. Behavioral Approach to the COVID-19 Vaccination Policy : An Empirical Study in Serbia. <i>Sustainability</i>. 2022, vol. 14, no. 17, table. ISSN 2071-1050. https://www.mdpi.com/2071-1050/14/17/10728, DOI: 10.3390/su141710728. [COBISS.SR-ID 73828361] M22 • VUČKOVIĆ, Jelena, LUČIĆ, Sonja, Hate speech and social media. Теме [Електронски извор] : часопис за друштвене науке = journal for social sciences. (Vol. XLVII, br. 1, 2023, str. 191-207) - http://teme2.junis.ni.ac.rs/index.php/TEME ISSN 1820-7804. [COBISS.SR-ID - 16871689] M23

¹ Уколико публикација нема DOI број уписати ISSN и ISBN

- ДИМИТРИЈЕВИЋ, Предраг, ВУЧКОВИЋ, Јелена. Управно-судска жалба у уставној-правној традицијина простору Србије и *de lege ferenda*. *Српска политичка мисао*. 2021, vol. 72, бр. 2, стр. 251-270. ISSN 0354-5989. <https://ips.ac.rs/publications/upravno-sudska-zalba-u-ustavno-pravnoj-tradiciji-na-prostoru-srbije-i-de-lege-ferenda/>, DOI: 10.22182/spm.7222021.12. [COBISS.SR-ID 57693449] **M24**
- - VUČKOVIĆ, Jelena. Constitutional legal protection of ecological values in the Republic of Serbia. *Agrár- és környezetjog : a CEDR Magyar Agrárjogi Egyesület tudományos közleményei = Journal of agricultural and environmental law : CEDR Hungarian Association of Agricultural Law [Elektronski izvor]*. 2023. Vol. 18 No. 35. str.145-160. ISSN - 1788-6171. COBISS.SR-ID 29157891. <https://ojs3.mtak.hu/index.php/JAEL/> **ERIH PLUS lista**
- Вучковић, Јелена (2017), *Уставни принцип поделе власти и глобализација*, Зборник радова Правног факултета у Нишу, ISSN 0350-8501, [Штампано изд.], год. 56, бр. 76, стр. 101-123, http://www.prafak.ni.ac.rs/files/zbornik/sadrzaj/ZFull/PF_Zbornik_2017_76.pdf, doi: 10.5937/zrpfni1776101V. [COBISS.SR-ID 1027059617]- **HEIONLINE lista**
- ВУЧКОВИЋ, Јелена. Пружање услуга у јединицама локалних самоуправа и оптимизација административних процедура. У: МИЋОВИЋ, Миодраг (ур.). *Услуге и права корисника : [зборник реферата са Међународног научног скупа одржаног 26. јуна 2020. године, на Правном факултету у Крагујевцу]*. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, Институт за правне и друштвене науке, 2020. Стр. [553]-567. ISBN 978-86-7623-098-3. <http://institut.jura.kg.ac.rs/images/Majsko%20savetovanje/XVI%20Usluge/XVI%20Usluge%20i%20prava%20korisnika.pdf>, DOI: 10.46793/UPK20.553V. [COBISS.SR-ID 17231881] **M31** (међународна конференција са позивним писмом)
- ВУЧКОВИЋ, Јелена. Пружање медијских услуга и право приватности. У: МИЋОВИЋ, Миодраг (ур.). *Слобода пружања услуга и правна сигурност : [зборник реферата са Међународног научног скупа одржаног 17. маја 2019. године, на Правном факултету у Крагујевцу у организацији Института за правне и друштвене науке Правног факултета Универзитета у Крагујевцу]*. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, Институт за правне и друштвене науке, 2019. Стр. [601]-618. ISBN 978-86-7623-088-4. <http://institut.jura.kg.ac.rs/images/Majsko%20savetovanje/XV%20Sloboda/zbornik.pdf>, DOI: 10.46793/XVMajsko.601V. [COBISS.SR-ID 513527472] **M31** (међународна конференција са позивним писмом)
- ВУЧКОВИЋ, Јелена. Видовдански устав - симбол (не) јединства прве југословенске државе. У: ЂОРЂЕВИЋ, Срђан (ур.), ВУЧКОВИЋ, Јелена (ур.). *100 година од Видовданског устава = [One hundred] 100 years since the Vidovdan constitution*. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, 2021. Стр. 107-130. ISBN 978-86-7623-104-1. <http://www.jura.kg.ac.rs/index.php/sr/naslovi.htm>, DOI: 10.46793/zbVU21.107V. [COBISS.SR-ID 52780297] **M31** (међународна конференција са позивним писмом)
- Вучковић, Јелена (2017), *Уставне гаранције и ограничења слободе медијских услуга*, У: МИЋОВИЋ, Миодраг (ур.), *Услуге и одговорност: зборник реферата са Међународног научног скупа одржаног 19. маја 2017. године, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, стр. 605-613*, <http://institut.jura.kg.ac.rs/images/Majsko%20savetovanje/XIII%20Usluge/3.%20Knjiga.pdf>, [COBISS.SR-ID 513320880] - **M31**

- Вучковић, Јелена (2020), *Нека питања промене Устава*, Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније, књ. 8, Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 115-124 - **M44**
- Димитријевић, Предраг М., Вучетић, Дејан, Вучковић, Јелена (2018), *Непосредно учешће грађана у остваривању локалне самоуправе*, Правни живот: лист за правна питања и праксу, књ. 608, бр. 10, ISSN 0350-0500, Удружење правника НР Србије и Босне и Херцеговине, Београд, стр. 261-281 – **M51**
- Вучковић, Јелена (2015), *Электронная коммуникация и права человека в Республике Сербии*, Коммуникология: международный научный журнал, ISSN 2311-3332, Оптима проект, Москва - **M52**
- Вучковић, Јелена (2020), *Нека питања промене Устава*, Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније, књ. 8, Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 115-124 - **M44**
- Вучковић, Јелена (2020), *Нека питања промене Устава*, Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније, књ. 8, Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 115-124 - **M44**

3.6. Списак референци којима се доказује компетентност ментора у вези са предложеном темом докторске дисертације (аутори, наслов рада, волумен, година објављивања, странице од-до, DOI број, категорија):

- ВУЧКОВИЋ, Јелена. Слободан приступ информација од јавног значаја и медијске услуге. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ur.). *Правна регулатива услуга у националним законодавствима и праву Европске Уније : [зборник реферата по позиву са Међународног научног скупа одржаног 19. и 20. маја 2023. године, на Правном факултету у Крагујевцу у организацији Института за правне и друштвене науке Правног факултета Универзитета у Крагујевцу]*. Крагујевац: Правни факултет Универзитета, Институт за правне и друштвене науке, 2023. Стр. 529-545. ISBN 978-86-7623-121-8. **M31** (међународна конференција са позивним писмом)
- ВУЧКОВИЋ, Јелена. Улога интернета у пружању медијских услуга. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ur.). *Садашњост и будућност услужног права*. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2022. Стр. 555-572. ISBN 978-86-7623-1126. <http://institut.jura.kg.ac.rs/images/Projekti/7%20XXI%20vek/Sadasnjost%20i%20buducnost%20usluznog%20prava%202022.pdf>, DOI: 10.46793/XVIIIIMajsko.555V. [COBISS.SR-ID 69997577] **M31** (међународна конференција са позивним писмом)
- ВУЧКОВИЋ, Јелена. Нека питања дигитализације медијских услуга. У: ВУЈИСИЋ, Драган (ur.). *Услуге и владавина права : [зборник реферата са Међународног научног скупа одржаног 28. маја 2021. године, на Правном факултету у Крагујевцу]*. Крагујевац: Правни факултет, Институт за правне и друштвене науке, 2021. Стр. [521]-537. ISBN 978-86-7623-1034. <http://institut.jura.kg.ac.rs/images/Majsko%20savetovanje/XVII%20Usluge%20i%20vladavina%20prava/Usluge%20I%20Vladavina%20Prava%202021.pdf>, DOI: 10.46793/UDP21.521V. [COBISS.SR-ID 42067977] **M31**
- Вучковић, Јелена (2019), *Пружање медијских услуга и право приватности*, Слобода пружања услуга и правна сигурност, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 601-618 - **M31**
- Вучковић, Јелена (2018), *Улога новинарске професије у пружању медијских услуга*, XXI век – век услуга и услужног права, Књ. 9, Правни факултет у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 233-243 - **M44**

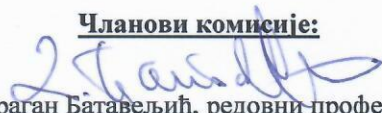
- Вучковић, Јелена (2017), *Услуге медијског оглашавања и јавни интерес*, XXI век - век услуга и услужног права, Књ. 8., Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 215-229 - **M44**
- Вучковић, Јелена (2019), *Људска права и заштита личних података*, Право у функцији развоја друштва: зборник радова, Том 1, Правни факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, стр. 579-595 - **M44**
- Вучковић, Јелена (2020), *Финансирање медија и објективност медијских садржаја – услуга*, XXI век – век услуга и услужног права, Књ. 11, Правни факултет у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 147-158 - **M44**
- Вучковић, Јелена (2020), *Однос медија и политичких странака у изборном процесу: Основни принципи медијског приступа*, Дијалог о изборима 2020., Факултет политичких наука Универзитета у Београду, Београд, стр. 269-284 - **M44**
- Вучковић, Јелена (2019), *Отворена питања медијске стратегије и законодавства у Србији : Трансформација Медијског права у Право медијских услуга*, XXI век – век услуга и услужног права, Књ. 10, Правни факултет у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 175-191 - **M44**
- Вучковић, Јелена (2015), *Медијске услуге*, XXI век – век услуга и услужног права, Књ. 6, Правни факултет у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 193-205 - **M44**
- Вучковић, Јелена (2017), *Оглашавање и медији*, Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније, Књ. 5, Правни факултет у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 99-109 - **M45**
- Вучковић, Јелена (2016), *Јавни медијски сервис и пружање медијских услуга*, Заштита људских и мањинских права у европском правном простору: тематски зборник радова Правног факултета у Нишу, Књ. 6, Правни факултет у Нишу, Ниш, стр. 109-120 - **M45**
- Вучковић, Јелена (2016), *Људска права, електронски подаци и приватност грађана*, Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније, Књ. 4, Правни факултет у Крагујевцу, Институт за правне и друштвене науке, Крагујевац, стр. 85-101 - **M45**
- Вучковић, Јелена (2017, 2018, 2019, 2020), *Медијско право*, Медивест КТ, Ниш - **M42**
- Димитријевић, Предраг, Вучковић, Јелена (2018), *Људска права, медији и новинарска професија*, Правна ријеч, ISSN 1840-0272, год. XV, бр. 54, стр. 343-362, doi: 10.7251/PR5418343D, [COBISS.SR-ID 513440944] - **M52**
- Вучковић, Јелена (2019), *Принцип пропорционалности и људска права*, Архив за правне и друштвене науке: орган Правног факултета Универзитета београдског, ISSN 0004-1270, Год. 114, бр. 3/4, Књижара Геце Кона, Београд, стр. 119-140.
- Вучковић, Јелена (2018), *Анализа медијског законодавства у Републици Србији*, Фондација Центар за јавно право, Сарајево, http://www.fcjp.ba/templates/ja_avian_ii_d/images/green/Predrag_Dimitrijevic_i._Jelena_Vuckovic.pdf
- Вучковић, Јелена (2019), *Људска права и заштита личних података*, Право у функцији развоја друштва: зборник радова, Том 1, Правни факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, стр. 579-595 - **M44**
- Вучковић, Јелена (2019), *Принцип пропорционалности и људска права*, Архив за правне и друштвене науке: орган Правног факултета Универзитета београдског, ISSN 0004-1270, Год. 114, бр. 3/4, Књижара Геце Кона, Београд, стр. 119-140

Вучковић, Јелена (2017), <i>Уставни принцип поделе власти и глобализација</i>, Зборник радова Правног факултета у Нишу, ISSN 0350-8501, [Штампано изд.], год. 56, бр. 76, стр. 101-123.
3.7. Да ли се предложени ментор налази на Листи ментора акредитованог студијског програма ДАС?
ДА
3.8. Оцена испуњености услова предложеног ментора у складу са студијским програмом, општим актом факултета и општим актом Универзитета (до 1000 карактера):
Предложени ментор, др Јелена Вучковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу је биран за ужу уставноправну научну област, којој припада предложена тема докторске дисертације, испуњава услове да буде ментор за вођење докторске дисертације у складу са стандардом 9 за акредитацију студијског програма докторских академских студија на високошколским установама и не води више од пет доктората истовремено.
4. Подаци о предложеном коментору
4.1. Име и презиме предложеног коментора:
[унос]
4.2. Звање и датум избора:
[унос]
4.3. Научна област/ужа научна област за коју је изабран у звање:
[унос]
4.4. НИО у којој је запослен:
[унос]
4.5. Списак референци којима се доказује испуњеност услова коментора у складу са Стандардом 9 (аутори, наслов рада, волумен, година објављивања, странице од-до, DOI број*, категорија):
[унос]
4.6. Списак референци којима се доказује компетентност коментора у вези са предложеном темом докторске дисертације (аутори, наслов рада, волумен, година објављивања, странице од-до, DOI број, категорија):
[унос]
4.7. Да ли се предложени коментор налази на Листи ментора акредитованог студијског програма ДАС?
[изаберите]
4.8. Оцена испуњености услова предложеног коментора у складу са студијским програмом, општим актом факултета и општим актом Универзитета (до 1000 карактера):
[унос]

5. ЗАКЉУЧАК

На основу анализе приложене документације Комисија за писање извештаја о оцени научне заснованости теме и испуњености услова кандидата и предложеног ментора предлаже да се кандидату Јелени Милинковић одобри израда докторске дисертације под насловом „Утицај медија на остваривање политичких права и слобода грађана” и да се за ментора/коментора именује Јелена Вучковић, редовни професор / [име и презиме коментора], [звање].

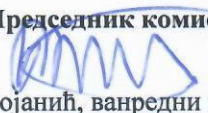
Чланови комисије:

Драган Батавељић, редовни професор

Факултет за европске правно-политичке студије
у Београду

[НО/УНО за коју је изабран]

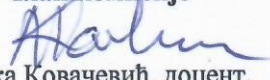
Председник комисије

Бојан Бојанић, ванредни професор,

Правни факултет у Приштини са издвојеним
седиштем у Косовској Митровици

[НО/УНО за коју је изабран]

Члан комисије

Аника Ковачевић, доцент,

Правни факултет Универзитета у Крагујевцу

[НО/УНО за коју је изабран]

Члан комисије